

Kultusminister i Dag har faaet den Odfattelse, at han i dette Kapitel er overordentlig konservativ. Jeg kan derfor efter min Mening ikke sige andet til ham end: Væg noget af denne Konservatisme bort, dersom dette Forslag skal gennemføres; eller vil jeg næppe tro, at det kan gennemføres.

Berntsen: Ja, jeg kan besvære ikke sige, at det Foredrag, vi hørte i Formiddagsmødet af den højtærede Minister for Kirke- og Undervisningsvæsenet, har styrket mit Haab om, at det skal lykkes i denne Samling at gennemføre en Skolelov. Dertil forekommer det mig, at det Standpunkt, den højtærede Minister indtager, er noget konservativt, langt mere konservativt, end jeg havde ventet af den nuværende Minister. Thi naar jeg undtager Spørgsmaalet om Indførelse af et nyt Mulkstystem, der nærmest er et Forslag, som er stillet af den forhenbærende Kultusminister Scavenius, var der ikke et eneste af de Forslag af nogen nævneværdig Betydning, der ere stillede af Flertallet, end ikke noget af Mindretallets, der har fundet Naade for den højtærede Ministers Øjne. Det forekommer dog mig, at man ikke nu kan betragte det Folk, der i dette Øjeblik skal have en ny Skolelov, paa samme Naade, som Ænevoldstongen Fredrik den Sjette betragtede det Folk, for hvilket han skrev Loven af 1814, og det vilde være et slet Studsmaal for Betydningen af den Skole, vi fik indført ved Forordningen af 1814, dersom den ikke gennem saa mange Aar, som den nu har eksisteret, har haft den velgørende Indflydelse paa Befolkningen, at Befolkningen nu er vokset op til at kunne bære lidt større Myndighed og Indflydelse paa Ordningen af sit Skolevæsen, end der turde betros den i 1814. Da jeg imidlertid tør gaa ud fra, at den højtærede Minister gerne vil have en Skolelov gennemført, lagde jeg derfor nøje Mærke til, hvorpaa han grundede sit Haab om Gennemførelsen af en ny Skolelov, og jeg hørte da med nogen Interesse den højtærede Minister i Indledningen til sit Foredrag gaa ud fra, at han nærmest kunde betragte de Forslag, der foreligge fra Flertallets Side, som Ønsker, man vel kunde forhandle om, men som han ventede, Flertallet vilde indrømme ikke indeholdt Bestemmelser, der i og for sig kunde siges at være paatrængende nødvendige, og som han mente, Flertallet derfor maatte frasalbe. Derpaa grundede Ministeren sit Haab. Jeg har jo ingen som helst Indmagt til at tale paa Flertallets Vegne, men saa ringe Tillid har jeg dog ikke til Flertallet, at jeg

kan tro, at det har villet stille denne Række af Forslag, som her foreligge til Forhandling, op alene for at have et Diskussions- emne, alene for at have nogle Paradenummere, der kunde se pæne ud i Befolkningens Øjne, men som man alligevel gerne løber fra, saa snart det gælder om at faa en Skolelov gennemført. Det tror jeg ikke om Flertallet. Jeg har efter den Forhandling, der er foregaaet i Udvalget, en Følelse af, at det virkelig er det almindelige Ønske hos det langt overvejende Flertal af Udvalgets Medlemmer, at man, idet man gaar til en ny Skolelov, ikke vil være med til at beståre Befolkningens Rettigheder hverken ved at indskrænke Kommunernes Myndighed eller Forældrenes Ret i nogen synderlig Udstrækning; men derimod vil man gerne være med til at give Befolkningen større Indflydelse paa Ordningen af disse Forhold. Den højtærede Minister henvendte et Par Bemærkninger til mig angaaende Lovforslagets § 1, og den højtærede Minister brugte en spøgende Form for at nedslaa Virkningen af de Udtalelser, jeg var fremkommen med, idet han sagde, at det forekom ham, at jeg havde taget alt for højt paa Spørgsmaalet om Udskrivningen ved 13 Aars Alderen, saa højt, mente den højtærede Minister, at jeg endogsaa havde gjort det til et Spørgsmaal om en Mennekerettighed. Na, ja! Hvorfor ikke? Jeg finder virkelig, det er en almindelig Mennekeret, at Forældre, saa længe de ere myndige, dog have nogen Indflydelse paa dette Spørgsmaal. Nu have de i henved et halvhundredte Aar haft en Ret, som har haft Betydning for mange, og jeg ved ikke af, at denne Ret er misbrugt. Den højtærede Minister sagde, at det var en Betingelse for, at han kunde gaa ind paa Udvalgets Indstilling om en ny Affattelse af § 1, at man kom bort fra Udskrivningen ved 13 Aars Alderen. Vilde man ikke det, vilde Ministeren fastholde sit Krav om at udvide Statens Myndighed med Hensyn til Undervisningspligten nedad, og Ministeren vilde ikke gaa ind paa at ophæve den nuværende Lovs Bestemmelse om, at man kan lade enkelte Børn blive siddende i Skolen indtil 15 Aars Alderen. Jeg synes ikke, det er nogen stor Belvilje, som den højtærede Minister her viser over for denne Sag; thi Spørgsmaalet om at lade Børnene blive siddende i Skolen indtil 15 Aars Alderen er et Spørgsmaal, som det kan have megen teoretisk Interesse at tale om; men i Praxis har dette Spørgsmaal ikke meget stor Betydning, fordi Skolekommissionerne rundt omkring i Landet heldigvis ere saa forstandige, at de højst nødige gaa til at